

gänglighet. — 2) Egenskapen att medföra, förorsaka döden. *En sjukdoms d.* — 3) (mest i bestämd form) a) Omständigheten, att människor i ett visst land, en viss trakt, stad o. s. v., dö i större eller mindre mängd under någon viss tid. Brukas mest i administrativ och statistisk stil. *I är har det varit stor d. i riket. Vårtiden är d-en vanligtvis störst.* — *Syn.* Mortalitet. — b) (i kyrklig stil) Det jordiska lifvet. *Här i d-en.* — *Syn.* Det timliga lifvet, Detta lifvet, Jordelifvet.

DÖDLIGT, adv. 1) På ett sätt, att döden deraf följer eller kan följa. *D. sjuk, sårad. D. såra någon.* — 2) (fig.) I yttersta grad. *D. trött, ledsen. D. kär. Hafva d. ledsamt.* — *Syn.* Ytterst, I högsta måtto.

DÖDLIK, a. 2. (mindre brukl.) 1) Liknande en död kropp. — 2) *D. tystnad*, djup tystnad som i gravnen.

DÖDLISTA, f. 1. Se *Mortalitetslista*.

DÖDSARBETE, n. 4. sing. En döendes plågor under sjelfva dödskampen.

DÖDSBETRAKTELSE, f. 3. Beträktelse öfver döden och dermed sammanhängande ämnen. Brukas mest i plur. — *Syn.* Dödstanke.

DÖDSBLEK, a. 2. Blek som en död, ytterst blek. — *Syn.* Blek som ett lik, som ett lärft, Krithvit i ansigtet. — *Dödsblekhet*, f. 3.

DÖDSBUD, n. 3. 1) Budbärare, som medför underrättelsen om en persons död. — 2) Underrättelse, tillkännagivande derom.

DÖDSBÄDD, m. 2. Bädd, hvarpå en döende ligger. *Ligga på d-en*, vara dödsjuk.

DÖDSDAG, m. 2. Den dag, då någon dött eller kommer att dö. *Den 1 Jan. var hans d. Ända till min d.*

DÖDSDOM, m. 2. 1) Dom, hvarigenom någon dömes eller blifvit dömd till döden. — 2) (fig.) Händelse, som medför någons förderf, olycka. *Detta beslut var en d. för honom, var hans d.* — *Syn.* Se *Dråpslag*.

DÖDSDRYCK, m. 3. Dryck, som förorsakar döden.

DÖDSDVALA, f. 1. 1) Tillstånd af dvala, hvarunder man tyckes vara liksom död. — 2) (fig.) Tillstånd af fullkomlig överksamhet, liflöshet, kraftlöshet, som föregår upphörandet af något, t. ex. en stat.

DÖDSENGEL, m. 2. pl. — *englar.* Englar, som föreställas infinna sig hos människan, för att beröfva henne lifvet. Brukas i poetisk, oratorisk och kyrklig stil, helst i bestämd form, liktydigt med Döden (bem. 3. d). [— ängel.]

DÖDSFALL, n. 5. Händelsen, då någon dör, eller att någon dött. — *Syn.* Död (1, b).

DÖDSFÄRA, f. 1. Se *Lifsfara*.

DÖDSFEST, m. 3. Högtidligt frände af en afliden persons minne, på årsdagen af hans död.

DÖDSFIENDE, m. 3. Fiende, hvars hat är så bittert, att han vore i stånd tillfoga dess föremål döden. — *Syn.* Dödlig fiende, Hufvudfiende, Afsvuren, afsjord fiende.

DÖDSFLÄCK, m. 2. Benämning på de blå-röda fläckar, som understundom visa sig på vissa ställen af lik, isynnerhet axelbladen och trakten af höfterna.

DÖDSFRUKTAN, f. sing. indef. Fruktan för döden.

DÖDSFÅNGE, m. 2. pl. — *fångar.* Fånge, som är under tilltal för lifsak eller som blifvit dömd till döden.

DÖDSHUGG, n. 3. 1) Hugg, som ger döden. — 2) (fig.) Se *Dråpslag*, 2).

DÖDSJÖ, m. 2. (sjöt.) Se *Dynning*.

DÖDSKALLE, m. 2. pl. — *skallar.* Bestommen af hufvudet efter en död människa, sedan under tidens längd vidsittande muskler, nerver, senor och hudbetäckning förmultnat och af-fallit.

DÖDSKAMP, m. 3. 1) Samteliga företeelser i lifsförrättningarna hos en döende människa eller ett döende djur. — *Syn.* Dödsarbete. — 2) (fig.) Sista tiden af ett samhälles tillvaro, som länge lutat till förfall och småningom, under fruktlösa bemödanden att hålla sig uppe, går sin upplösning till mötes.

DÖDSKLAGAN, f. sing. indef. Klagan, jemmer af en döende.

DÖDSKLOCKA, f. 1. (poet.) *D-n* ell. *d-ns ljud*, ringningen i kyrkoklockorna för en afliden person. — *Syn.* Själaringning.

DÖDSKLÄCK, m. 2. sing. (mindre brukl.) Dödlig förskräckelse.

DÖDSKNÄCK, m. 2. (pop. o. fam.) Slag, hugg, stöt o. s. v., som ger döden. *Gifva någon d-en.*

DÖDSKRAMP, m. 3. sing. (med.) En ganska farlig sjukdom, hvars hufvudsakligaste symptom är kramp. Tetanus.

DÖDSKYLA, f. 1. 1) Bristen på lifsvärme i en döendes kroppsslemmar. — 2) (fig.) Öfverdrifven känsla af köld.

DÖDSMINUT, dö'ddsminút, m. 3. Sista ögonblicket af en människas lif. Brukas nästan endast i uttrycket: *I sista d-en* (in articulo mortis). — *Syn.* Dödsstund.

DÖDSNATT, f. 3. pl. — *nätter.* Den natt, då en person dör eller blifvit död.

DÖDSNÖD, f. 3. 1) Se *Dödsångest*. — 2) Se *Lifsfara*.

DÖDSOFFER, n. 3. Offer, som i hedniska tiden anställdes vid en persons begrafning.

DÖDSPINA, f. 1. Se *Dödsqual*.

DÖDSPSALM, dö'ddsållm, m. 3. 1) Psalm, som är passande att läsas för en döende. — 2) Se *Begravningspsalm*.

DÖDSPÅMINNELSE, f. 3. Påminnelse om vår dödlighet, genom en medmänniskas bortgång ur tiden. Brukas mest i kyrklig stil.

DÖDSQUAL, n. 3. pl. De qual och plågor, som dödskampen medför. — *Syn.* Dödspina, Dödsnöd.

DÖDSROSSLING, f. 2. Rossling i halsen på en döende, förorsakad af slem, som uppstiger i luftröret.

DÖDSSJUK, a. 2. Dödligt sjuk; så sjuk, att man väntar döden.

DÖDSSKOTT, n. 3. Skott, som medför döden.

DÖDSSLAG, n. 3. Se *Dråpslag*.

DÖDSTILLHET, f. 3. sing. Stillhet, så fullkomlig, att intet tecken till rörelse förmärkes.

DÖDSTRAFF, n. 3. Straff, som medför lifvets förlust.

DÖDSTUND, f. 3. Sista stunden, sista ögonblicket af en människas lif. *I d-en. Till d-en. Ända till min d.* — *Syn.* Det sista, Dödsminuten.

DÖDSTÖT, m. 2. 1) Stöt med ett mordvapen, som ger döden. *Gifva någon d-en.* — 2) Se *Dråpslag*, 2.

DÖDSSVETT, m. 2. sing. Kall, klibbig svett, hvaraf en döendes kropp betäckes.

DÖDSSYND, f. 3. (teol.) Synd, som begås af en andeligen död människa. — *Syn.* Dödlig synd.

DÖDSSÅNG, m. 3. Se *Liksång*.